

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos véleményének összefoglalója a(z) .../.../EU rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló Eurodac létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi módosított rendeletjavaslatról (átdolgozás)

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: <http://www.edps.europa.eu>)

(2013/C 28/03)

1. Bevezetés

1.1. Egyeztetés az európai adatvédelmi biztossal

1. 2012. május 30-án az Európai Bizottság javaslatot fogadott el az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló) [.../.../]EU rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról, a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az EURODAC-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló 1077/2011/EU rendelet átdolgozásáról (a továbbiakban: a javaslat) ⁽¹⁾.

2. A 45/2001/EK rendelet 28. cikkének ⁽²⁾ bekezdésével összhangban a Bizottság a javaslatot 2012. június 5-én egyeztetés céljából megküldte az európai adatvédelmi biztosnak. Az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a javaslat preambulumban utaljanak erre az egyeztetésre.

3. Az európai adatvédelmi biztos sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság szolgálatai nem kérték fel arra, hogy a személyes adatok feldolgozásáról szóló bizottsági dokumentumokkal kapcsolatos jóváhagyott eljárás értelmében még a javaslat elfogadása előtt tegye meg nem hivatalos észrevételeit a Bizottság felé ⁽²⁾.

4. A javaslatot a Bel- és Igazságügyi Tanács 2012. június 7–8-i tanácsán ismertették a belügyminiszterek előtt, jelenleg pedig a Tanácsnál és az Európai Parlamentnél képezi vita tárgyát annak érdekében, hogy a rendes jogalkotási eljárás keretében 2012 végéig rendelet elfogadására kerüljön sor. Az európai adatvédelmi biztos jelen véleményének célja, hogy adatokat szolgáltatson ehhez az eljáráshoz.

7. Következtetések

87. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy az utóbbi években az Eurodac-adatbázis adataihoz bűnüldözési céllal való hozzáférés iránti igényt a Bizottságban, a Tanácsban és az Európai Parlamentben is széles körű vita kísérte. Meglátása szerint azonban egy ujjlenyomat-adatbázis további hasznos eszköz lehet a bűnözés elleni küzdelemben. Az európai adatvédelmi biztos ugyanakkor emlékeztet arra, hogy az Eurodac-adatbázishoz való hozzáférés súlyos következményekkel járhat azon személyek személyes adatainak védelmére nézve, akiknek az adatait az Eurodac-rendszerben tárolják. Ennek létjogosultságához világos és vitathatatlan elemekkel kell alátámasztani a magánéletbe való beavatkozást, és bizonyítani kell a feldolgozás arányosságát. Ez még inkább szükséges abban az esetben, ha – mint a javaslatban tervezettek szerint – jelentős mértékben avatkoznak be olyan egyének jogaiba, akik védelemre szoruló, kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportot alkotnak.

88. Az európai adatvédelmi biztos véleménye szerint az eddig benyújtott bizonyítékok – a fent ismertetett különleges helyzet szem előtt tartásával – nem elegendők és nem kellően naprakészek ahhoz, hogy alátámasszák az Eurodac-adatbázishoz bűnüldözés céljából való hozzáférés engedélyezésének szükségességét

⁽¹⁾ COM(2012) 254 végleges.

⁽²⁾ Az európai adatvédelmi biztos nem hivatalos véleményét a Bizottság utoljára az Eurodac-rendelet módosításával kapcsolatban kérte ki, 2008-ban.

és arányosságát. Számos jogi aktus áll rendelkezésre, amely lehetővé teszi, hogy egy tagállam lekérdezhesse a valamely másik tagállam által tárolt ujjlenyomatokat és egyéb bűnüldözési adatokat. A bűnüldözési célú hozzáférés előfeltételeként egy sokkal szilárdabb indokolásra van szükség.

89. Ebben az összefüggésben az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a Bizottság készítsen egy új hatásvizsgálatot, amelyben valamennyi vonatkozó szakpolitikai lehetőségre kitér, amelyben megdönthetetlen bizonyítékokkal és megbízható statisztikai adatokkal szolgál, és amely egy, az alapvető jogok szemszögéből készült értékelést is tartalmaz.

90. Az európai adatvédelmi biztos számos további kérdéskört is meghatározott, amelyek az alábbiak:

Alkalmazandó adatvédelmi jogszabályok

91. Az európai adatvédelmi biztos álláspontja szerint egyértelműsíteni kell, hogy az egyes adatvédelmi jogokat és kötelezettségeket pontosító javaslat rendelkezései hogyan kapcsolódnak a 2008/977/IB tanácsi kerethatározathoz és a 2009/371/IB tanácsi határozathoz (lásd: 4. szakasz).

A bűnüldözési célú hozzáférés feltételei

A fentiekben leírtak értelmében először azt kell bizonyítani, hogy az Eurodac-adatbázishoz való bűnüldözési célú hozzáférés, mint olyan, szükséges és arányos. Ebben az esetben az alábbi észrevételeket kell szem előtt tartani.

92. Az európai adatvédelmi biztos a következő ajánlásokat teszi:

- egyértelműsíteni kell, hogy az Eurodacban tárolt adatok harmadik országokba való továbbítása azok bűnüldözési célú felhasználása esetén is tilos (lásd: 43–44. pont),
- az érintettek nyújtott tájékoztatást ki kell egészíteni a bűnüldözési cél megemlítésével (lásd: 45. pont),
- egyértelműen biztosítani kell, hogy a kijelölt hatóságok Eurodac-adatokhoz való hozzáférése kizárólag bűnüldözési célokat szolgál (lásd: 49. pont),
- az Eurodac-adatokhoz való bűnüldözési célú hozzáférés feltétele az igazságügyi szerv előzetes engedélye vagy legalábbis annak előírása, hogy az ellenőrző hatóság felelősségi köreit és feladatait függetlenül lássa el és az ellenőrzés tekintetében utasításokat ne fogadjon el (lásd: 50–51. pont),
- az Eurodac-adatok ellenőrző hatóság általi, előzetes ellenőrzés nélküli lekérdezésének indokait ki kell egészíteni a „bűncselekményekkel vagy terrorcselekményekkel kapcsolatos közvetlen veszély megelőzésének szükségessége” kitéttel mint különleges esettel, és az utólagos ellenőrzésre konkrét határidőt kell szabni (lásd: 53–54. pont),
- a hozzáférés feltételeit ki kell egészíteni a következőkkel: i. a vízuminformációs rendszer előzetes lekérdezése; ii. „alapos a gyanúja annak, hogy a terrorcselekmény vagy más súlyos bűncselekmény elkövetője menedéket kért” és iii. „érdemi” hozzájárulás a bűnüldözési célok teljesüléséhez; továbbá annak pontosítása, hogy mi értendő „megalapozott feltételezés” alatt (lásd: 56–57. pont),
- külön preambulumbekzdésben kell ismertetni azokat a helyzeteket, amikor indokolt, hogy az Europol közvetlen hozzáférést kapjon az Eurodac központi egységéhez, továbbá elő kell írni, hogy a nemzeti kijelölt hatóságokra vonatkozó szigorú feltételek az Europolra is érvényesek legyenek (lásd: 58–59. pont),
- biztosítani kell, hogy az ujjlenyomatok bűnüldözési célú összehasonlítására semmilyen esetben sem vonatkozhatnak legalább a Dublini Rendelet alkalmazásának céljára előírt biztosítékok (lásd: 62. pont),
- pontosítani kell az adatok megőrzésére vagy törlésére vonatkozó szabályokat (lásd: 64. pont),
- pontosítani kell, hogy adott esetben a „találatra” vonatkozó melyik kiegészítő információt kell közölni az Europollal (lásd: 65–66. pont),
- egyértelműsíteni kell az Ügynökség igazgatótanácsa által megfogalmazott, az Eurodac-adatok tagállami bűnüldöző szervek adataival való összehasonlítására irányuló kérés pontos célját vagy céljait, valamint azt, hogy a bűnüldöző hatóságok az adatok igazgatótanácshoz való továbbítása előtt anonimizálják azokat; továbbá vissza kell állítani a szakmai titoktartásra vonatkozó szabályokat (lásd: 67–68. pont),

- az európai adatvédelmi biztos és az Europol ellenőrző szerve számára hozzáférést kell biztosítani az Ügynökség és az Europol által tárolt állományokhoz, valamint elő kell írni, hogy az adatállományok tárolása az Eurodac rendszeres önellenőrzésének lefolytatásához is kötelező legyen (lásd: 79. és 85. pont),
- pontosítani kell az Europol adatfeldolgozási tevékenységeinek ellenőrzését (lásd: 81. pont).

Egyéb rendelkezések

93. Az európai adatvédelmi biztos a következő ajánlásokat teszi:

- a rendszerműködés folyamatosságát biztosító rendszer helyett egy, a rendszerműködés folyamatosságát biztosító tervre van szükség, és az e tervre vonatkozó részletes szabályokat tartalmazó intézkedések végrehajtásához jogalapot kell teremteni (lásd: 72. pont),
- biztosítani kell, hogy a használható ujjenyomat szolgáltatásának ideiglenes vagy tartós kivitelezhetetlensége ne befolyásolja hátrányosan az adott személy jogállását és semmiképpen ne szolgáltatson kellő alapot a menedékjog iránti kérelem értékelésének megtagadásához vagy a kérelem elutasításához (73. pont),
- biztosítani kell az összhangot az Ügynökség, a tagállamok és az Europol adatnyilvántartásra, valamint arra vonatkozó kötelezettségei között, hogy az adatfeldolgozási tevékenységekről dokumentációt kell vezetniük,
- javítani kell az adatbiztonságról szóló rendelkezések hatékonyságát (lásd: 82. pont),
- az európai adatvédelmi biztost be kell vonni az Ügynökség éves jelentésének elkészítési folyamatába (lásd: 83. pont),
- a 43. cikket ki kell egészíteni azzal, hogy a tagállamok és az Europol a Bizottság számára nyújtott információkat kötelesek folyamatosan naprakészen tartani, továbbá annak előírásával, hogy ezt az információt a Bizottság „folyamatosan frissített elektronikus közzététel útján” bocsássa a tagállamok, az Europol és a nagyközönség rendelkezésére (lásd: 86. pont).

Kelt Brüsszelben, 2012. szeptember 5-én.

Peter HUSTINX
európai adatvédelmi biztos
